

HOIDKE END JA OMA LÄHEDASI



NR 5
MAI
2021

Lääne-Nigula valla ajaleht

Kuhu kulub Lääne-Nigula valla elaniku raha?

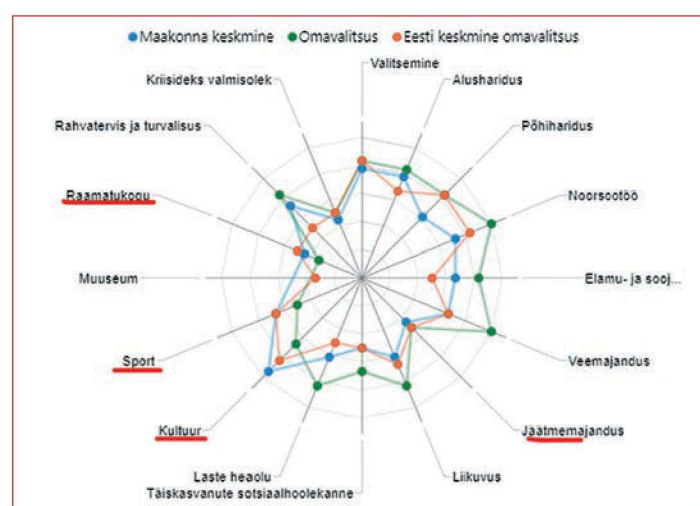
Kui isikliku raha üle peab iga kodanik hoolsat arvestust, siis ei tohiks ka unustada seda raha, mis on antud kasutada avalikule võimule. Kuhu kulub Sinu raha?

Piret Zahkna
Rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise osakond

Lääne-Nigula valla elaniku keskmine töötasu 2019. aastal oli Statistikaameti andmetel 1174 eurot. Arvestades COVID-19 puhangut, siis see 2020. a oluliselt pole kasvanud. Aga kui palju Sinu töötasult jõuab omavalitsusse ja kuhu see kulub? Sinu raha kasutamise kohta on loodud veebileht riigiraha.fin.ee ning nende andmetel jõuab Sinu keskmise palga juures 90 eurot kuus omavalitsuse kasutusse. Sellest 45% ehk ca 41 eurot läheb iga kuu haridusse (lasteaiad, koolid, õpilastransport), 13% ehk ca 12 eurot majandusse (peamiselt teede hooldus) ning 11% ehk ca 10 eurot sotsiaalsesse kaitse. Valitsemisekuludeks kulub Sinu rahast keskmiselt ca 6 eurot ning laenude tagasimaksiks 2,5 eurot kuus.

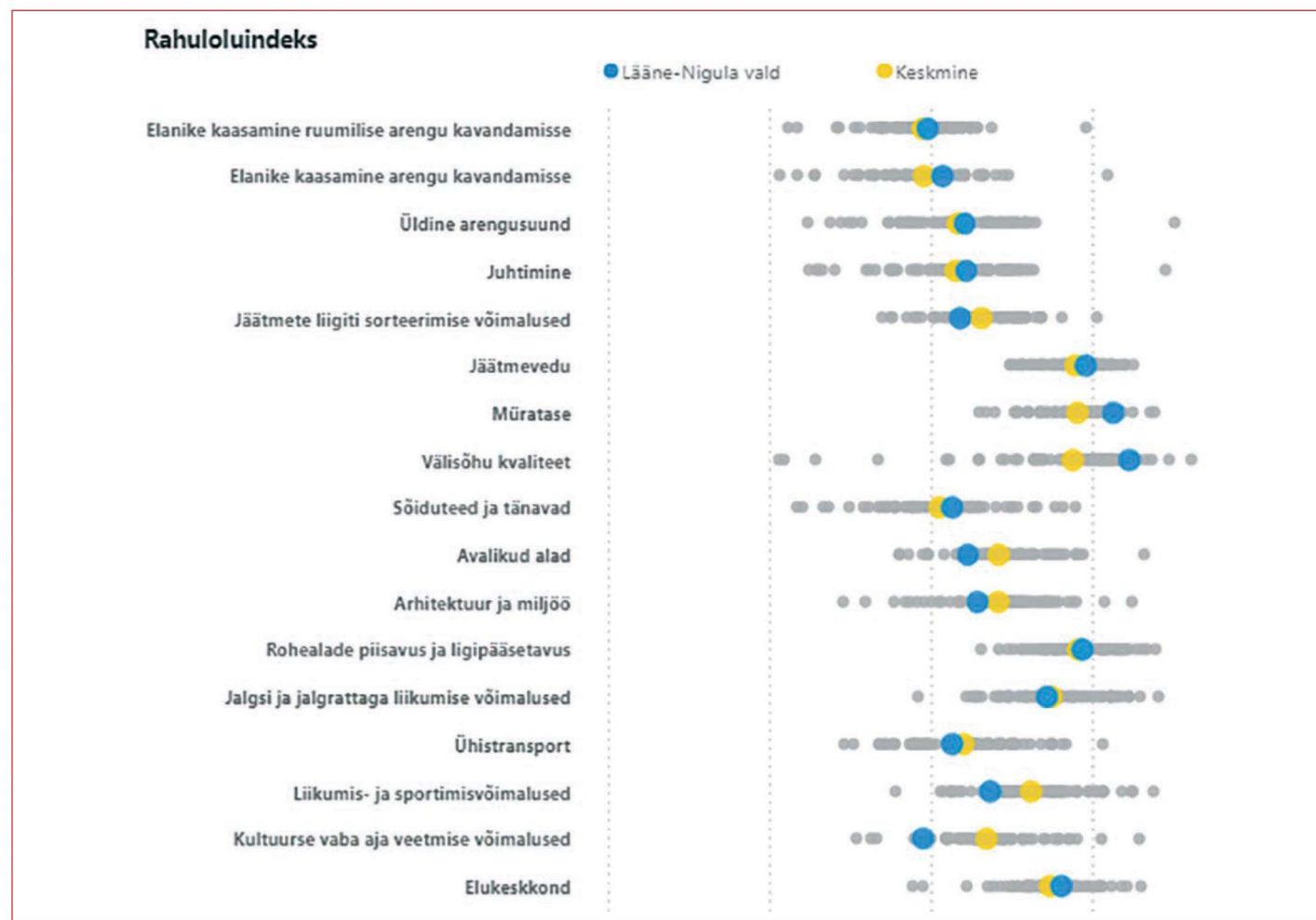
Kuidas aga saada kindlust, kas selle eest on ka piisavalt tehtud? Selleks soovitatakse külastada minuomavalitsus.ee veebilehte. Seal saab vaadata omavalitsuste lõikes 16. teenust kus iga teenusele on antud hinnang, kuidas see Sinu kodukohas on korraldatud. Lääne-Nigula valla on teenuste tasemetel võrreldes Eesti teiste omavalitsustega pigem eeskujuks. Lisaks on hea tõdeda, et teenuste tase aastate jooksul on olnud tõusev. Kui veidi norida, siis ehk jäätme-majanduses on maha jäämust, samuti kultuurivaldkonnas üldisemalt (sh sport ja raamatukogud). Viimases pole elanikud rahul loodu võimalustega, töötajad pole rahaliselt väärtustatud ning on puudus ka eriala spetsialistidest (sport). Hetkel on veebilehel kuvatud 2019. a andmed, kuid natuke veel kannatust, nii paari kuu jagu, ja siis saab vaadata eelmise aasta tulemusi. Ja võimalik, et selleks ajaks on tulemused paranenud.

Joonis 1. Raha jaotus 2020. a, andmed riigiraha.fin.ee



Joonis 2. Lääne-Nigula võrdlus Eesti ja maakonna keskmisega, andmed minuomavalitsus.ee

Eraldi huvitav on alati teada, kas elanike rahulolu läheb kokku ka raha kulutamise ning saadud tulemustega. Kui 2020. aasta alguses viidi läbi rahulolu uuring, siis Lääne-Nigula valla elanikud on



Joonis 3. Lääne-Nigula valla elanike rahulolu, andmed minuomavalitsus.ee

rahul pigem juhtimise, kaasamisega kui ka elukeskkonnaga ning võrreldes Eesti keskmisega vähem rahul jäätmete sorteerimise võimalustega, avalike aladega, arhitektuuri ja miljööga, liikumis- ja sportimisvõimalustega ning eriti kultuurse vaba aja veetmise võimalustega. Seega, kas sinna on panustatud vähe raha või raha kasutamine pole efektiivne? Kui veel avaliku raha kasutamisest rääkida ja on sügavam huvi, kellele täpsemalt millises summas raha makstakse, siis alates 2021. aastast on tehtud uus aruanne - makseandmik. Andmed on avalikult üleväljendatud saldo.rtk.ee. Mida sealt vaadata? Ikka seda, kes on raha saajad ning kui palju raha millegi eest maksti. Siin on toodud näide Lääne-Nigula valla väljamaksetest märtsi kuus investeeringute eest. Sellised avalikud vaated annavad elanikele võimaluse paremini saada ülevaadet, kuhu ja milleks nende raha kasutatakse. Ja kindlasti aitab see kaasa korruptsiooni vähenemisele, kui see probleemiks on.

Tabel 1. Märtsi investeeringute väljamaksed, andmed saldo.rtk.ee

Asutus	Makse märtsis
Passiivmaja OÜ	12 576,00 €
Osaühing Ants Lipu	8 894,27 €
EP Majaprojekt OÜ	5 280,00 €
Ketecor OÜ	2 721,60 €
TARINDIPROF OÜ	1 068,00 €
METOS AS	720,00 €
Dione OÜ	705,67 €
FIE Marco Kaabel	564,00 €
Osaühing Rinkert	350,40 €
OÜ Kodutehnika Grupp	219,00 €

Tegelikult saavad omavalitsused ise palju ära teha, et elanikele huvipakkuvaid andmeid kuvada ning seeläbi muutuda läbipaistvaks.

Alustades näiteks sellest, et kuvada kõik seotud osapooled, näidates ära tehingud nendega. Või miks mitte anda ülevaadet, kes on need isikud ja millist tasu nad saavad, kui osalevad komisjonides, kogudes.

Huvitavam oleks sinna juurde näha, milline on nende panus – nt muudatus ettepanekute arv, sõnavõtte arv jms. Lihtsalt istumise pärast ju tasu maksta ei peaks? Või milliseid tähelepanekuid on teinud revisjonikomisjon, mis muudatusi volikogu sellega seoses vastu on võtnud ning kas olukord on paranemas? Aga ka kõige lihtsamad asjad, nagu avaliku teenistujate töötasu näitamine oma veebilehel ja siinkohal ei mõtle ma andmetele viitamist Rahandusministeeriumi lehele. Kui see info peab olema kõik avalik nii kui nii, siis miks seda elanikele ei kuvata neile lihtsalt ja arusaadavalt. Miks peita infot inimeste eest, kelle raha Sa kasutad ja kellele Sa teenuseid pead osutama?

Siinkohal ei saa märkimata jätta ka Lääne-Nigula valla poolset panust avaandmetesse, olgu selleks ettevõtlustootuste, kultuuritoetuste ja eelarve kuvamine jooksvalt veebilehelt. Ehk algus selleks on tehtud ja võimalik, et ollakse pigem esirindlik selles omavalitsuste seas. Nüüd võiks liikuda veel mõned sammud edasi ja pakkuda tulemuspõhist infot elanikele nende andmete osas, mis neid tegelikult huvitab.

Kokkuvõtvalt, kõik seda laadsed veebilehed on mõeldud selleks, et kodanikel oleks parem ülevaade, kuidas nende raha kasutatakse. Kodanikena soovime, et meie raha kasutatakse läbipaistvalt ja tulemuslikult. Kui elanikuna annad aastast omavalitsusele ca 1080 eurot, siis pole see peenraha, mille kohta ülevaadet ei soovi!

Uus vallavanem ja osavalla moodustamise ettepanek

Neeme Suur

Vallavolikogu esimees

Volikogud toimuvad meil juba päris mitmendat korda Skype – keskkonnas. Nii saab ka, aga sellegi poolest ootan aega, mil saab jälle volikogu rahvaga silmast-silma kohtuda. Praegu on aga nii, et isegi vallavanema valimiseks ei saadud füüsiliselt kokku, vaid see toimus interneti teel.

Aprillikuu volikogus oligi kõige esimeseks ja kõige olulisemaks päevakorrapunkti vallavanema valimine. Kandidaadiks seati üles Janno Randmaa ja 24 poolthäälega ta ka valituks osutus. Uus vallavanem lubas viia lõpule alustatud ja planeeritud tööd. Jõudu talle ja edu! Hääletamine toimus VOLIS-keskkonna kaudu ja sujus tõrgeteta. Siinjuures suur tänud volikogu korraldusmeeskonnale! Lisaks vallavanema valimisele toimusid veel ühed valimised. Nimelt oli oma liikmelisuse volikogus peetanud Kullamaa esindaja Mai Jõevee. Kuna ta oli ka sotsiaalkomisjoni aseesimees, siis tekkis vajadus selle komisjoni juhid uuesti valida. Nii ka toimus ja teises päevakorrapunktis valiti sotsiaalkomisjoni esimeheks Mikk Lõhmus ja aseesimeheks Marge Kanna. Samas kinnitati uuesti ka sotsiaalkomisjoni koosseis.

Kolmanda päevakorrapunktina kinnitati uuesti ka vallavalitsuse koosseis – see vajadus tulenes vallavanema ümbervalimisest. Vallavalitsuse koosseis jäi suuremalt jaolt samaks, Janno Randmaast sai vallavanem ja Martna piirkonna esindajaks kinnitati Kairi Seiton. Vallavalitsus koosneb Lääne-Nigula vallas piirkondade esindajatest.

Neljandaks kinnitati vallavanema töötasu ja see jäi samaks mis ennegi – 2800 eurot kuus.

Sellega said ka valitsuse ja volikogu toimetamist puudutanud punktid läbi. Järgmise päevakorrapunktina tutvustas volikogu revisjonikomisjoni esimees läbiviidud revisjoni akti. Revisjonikomisjon oli kontrollinud valla ametiautode kasutamist, Risti Hooldekodu ja Oru Hooldekodu eelarve täitmist, valla haridussüsteemi varustatust tugispetsialistidega ja vallavara müüki aastatel 2018–2019, müügi otstarbekuse osas. Komisjon jõudis järeldusele, et autodele GPSide paigaldamine on ennast õigustanud ja annab hea ülevaate autode kasutusest. Jõuti ka järeldusele, et hooldekodude eelarved on laekunud hästi, probleem on nende väikuses. Samuti jõuti järeldusele, et hariduse tugisüsteemis on spetsialiste puudu ja kuna ei paista

et neid juurde tekiks, peaks vald hakama stipendiumite kaudu vastava hariduse omandamist toetama. Leiti ka, et vallavara müümine on olnud õigustatud ja otstarbekas. Volikogu liikmed esitasid mitmeid küsimusi, ning lõpuks kinnitati revisjoni akt.

Kuuenda punktina otsustas volikogu anda MTÜle Taebla Selts kuueks aastaks tasuta kasutamiseks ca 30 m² maa—ala Taeblas Haapsalu mnt 9 kinnisasjale varikusega talukauba müügileiti paigutamiseks.

Seitsmes päevakorrapunkt oli Oru piirkonna avaldus osavalla moodustamiseks. Volikogu esimees kandis avalduse ette. Üle 200 Oru piirkonna elaniku olid avaldusele alla kirjutanud. Nende soov oleks, et Orul oleks ka osavald, nagu näiteks Noarootsis või Nõval. Oru osavalla põhimäärus oleks samasugune kui teistel, ehk siis samade õiguste ja kohustustega. Volikogus toimus selle teemal arutelu. Volikogu esimees tegi ettepaneku anda vallavalitsusele ülesanne otsustamiseks vajalike ettevalmistusõode tegemiseks. Ettevalmistustööd peaksid sisaldama struktuurianalüüsi ja finantsanalüüsi – ehk siis – kuidas see asi töötaks ja kuidas valla eelarvet mõjutaks. Analüüside tegemisel peab arvestama peab ka selle võimalusega,

et osavaldadena lähevad edasi kõik valla keskused, et ei lisandu ainult Oru, vaid ka Taebla ja Palivere ja Risti. Ettevalmistustööd peaksid sisaldama ka arutelusid kohtadel. Kui analüüsid valmis, siis saab volikogu avaldust arutada ja otsuse vastu võtta.

Kaheksanda päevakorrapunktina otsustati maksta abivallavanem Taivo Kausile 800 eurot lisatasu vallavanema asendamise perioodil, kui vallavanemat ei olnud. Üheksandaks oli vastamine volikogu liikme Jaanus Ratase arupärimisele. Arupärimise sisuks oli küsimus, kui suured on olnud valla kulud seoses Nõva kooli vaidlustega. Arupärimisele vastas abivallavanem Taivo Kaus, kes andis teada, et valla kulud on olnud 26 372 eurot.

Kümnenda päevakorrapunktina andis abivallavanem edasi vallavalitsuse info. Näiteks rääkis ta, et Risti bussijaama hanget valmsitatakse ette ja hange saab välja kuulutatud hiljemalt aprilli lõpus. Samuti et Taebla kooli võimala energiatõhusaks muutmise hange on samuti välja kuulutatud. Eelarves 134 000 eurot. Lõplik maksumus selgub ikkagi siis kui hange läbi viidud. Nõva sadama I etapi ehitustööde hange on hindamisel. Maksumused 147 000-250 000+km. Hetkel soodsaim 147 000 eurot +km. Eelarves va-

hendeid selleks 239 000 eurot. Valmistatakse ette suviseid väikeinvesteeringute hankeid - Risti kooli remont II korrus, Risti lasteaia ventilatsiooni projekt ja ehitus, Linnamäe lasteaia rühmaruumi remont. Palivere kooli soojustamise ja ventilatsiooni projekteerimine ja Noarootsi kultuurisaali soojustamise pakkumused esitatud 13.04.2021. Hinnatase kuni 35 000 euronit+ km. Martna kooli uue hoone rahastustootlus on ettevalmistamisel. Taivo Kaus arvas, et vana koolimaja ei ole mõttekas enam renoveerida. Suunaks on võetud uus ja parem hoone. Püütakse jõuda taotlus esitada hiljemalt mai 2022. Leping on sõlmitud Risti aleviku kraavide korrastamiseks. Tähtaeg augusti lõpp. Töid teostab Lääne Teed OÜ, kes esitas soodsaima pakkumuse.

Vallavalitsuse infot oli veelgi ja abivallavanemale esitati ka hulgaliselt küsimusi. Kui tahate täpsemalt teada, mida küsiti ja mida vastati, siis külastage valla kodulehekülge.

Kui lähete JUHTIMINE – VALLA-VOLIKOGU – VOLIKOGU ÕIGUS-AKTID JA PROTOKOLLID/Volikogu protokollid – siis saategi protokolle lugeda. Järgmine volikogu istung toimub mais. Kas netis või füüsiliselt – näitab aeg.

Millal muutub kassi ja koera pidaja loomapidajaks ning milliste nõuetega tuleb arvestada

Kevadega käivad kaasas uued tuuled, nii ka sellel aastal. Seekord tõi aprillikuu lõpp kaasa kohustused paljudele lemmikloomade omanikele, sh koerte ja kasside pidajatele.

Nüüdsest tuleb selgelt eristada, kas koeri ja kasse peetakse lemmikloomana või hoopis muul eesmärgil. Lemmikloomade pidamiseks ei peeta näiteks koerte ja kasside aretamist ning kasvatamist ja nende müümist või tasuta ära andmist.

Loomapidajad, kes tegelevad loomade ajutise pidamisega, näiteks loomapoed või hoiukodud ja varju-paigad, on nüüdsest kohustatud kõi-

gist oma tegevuskohtadest teavitama kui ettevõtjad. Sama peavad tegema koerte ja kasside tulu saamise või omandiõiguse üleandmise eesmärgil teise riiki viimise ja toomisega tegelevad isikud. Loomatervise määruse kohaselt on ettevõtja isik, kes vastutab loomade eest, sealhulgas piiratud kestusega ajal, v.a lemmikloomapidajad ja veterinaararstid.

Loomapidajad peavad oma tegevusest teavitama. Kõige lihtsam on seda teha e-PRIA kaudu, kus pärast sisenemist ja esindatava valimist tuleb loomapidajal esitada majandustegevusteade (Registrid > Tegevuskohta seotud taotlused ja teavitused

> Alusta uut taotlus > Majandustegevusteade).

Majandustegevusteate peavad esitama nii eraisikutest loomapidajad kui ka juriidilised isikud, kuna tegemist on majandustegevusega. Juriidilised isikud saavad teateid edastada alates 28. aprillist 2021. a ja füüsilised isikud alates 26. maist 2021 a. Teavitust tehes tuleb esitada loomapidaja isiku- ja kontaktandmed ning postiaadress, tegevuskohta asukoha aadress ja rajatiste kirjeldus, seal peetavad loomaliigid ja loomade arv ning tegevussuun(a)d.

Rohkem infot leiab Põllumajandus- ja Toiduameti kodulehelt.

KredEx avas 12.04.2021.a. lasterikaste perede kodutoetuse taotlusvooru. Taotlusvoor on avatud kuni 31.05.2021.a.

Toetus on suunatud madala sissetulekuga peredele, kes kasvab vähemalt kolm kuni 19-aastast (kaasa arvatud) last ja kes moodustavad ühise leibkonna.

Toetussumma on kuni 10 000 eurot. Kolme- ja neljalapseline pere, kellele on eelnevalt ühe korra kodutoetust eraldatud, saab teistkordselt toetust taotleda 5000 eurot. Viie- ja enamalapseline pere, kellele on eelnevalt ühe korra kodutoetust eraldatud, saab teistkordselt taotleda 10 000 eurot.

Toetust saab taotleda:

- eluruumi ostmiseks, kui perel puudub isiklikku omandisse kuuluv eluruum või kui see ei vasta tänapäevastele elamistingimustele. Ostetava eluruumi ostuhind ei tohi olla suurem kui viiekordne toetussumma. Eluruumi ei tohi osta leibkonnaliikmelt või temaga otse- või küljoones suguluses olevalt inimeselt;

- ehitamisega seotud tegevusteks, kui leibkonna omandis olev eluruum ei vasta tänapäevastele elamistingimustele. Ehitamise all mõeldakse taotleja või tema kuni 15-aastase lapse omandis oleva eluruumi renoveerimist, ümberehitamist, laiendamist, püstitamist, tehnosüsteemide või -võrkude rajamist, muutmist või asendamist, tegevuste elluviimiseks vajaliku ehitusprojekti koostamise ning omanikujärelevalvega soetud kulude katmist. Ehitusprojekti koostamise kulu on abikõlblik 20% toetussummast.

Olulisemad tingimused:

Taotleja on seaduslik vanem, abielus või vabas kooselus elavad vanemad, lapsendaja(d), eestkostja(d) ja kasu- vanem (vanema elukaaslane, kes ei ole ühegi leibkonnas kasvava lapse seaduslik vanem).

Kui leibkonnas on 2 vanemat, peavad mõlemad vane- mad vastama taotlejale esitatavatele nõuetele ja esitama taotluse koos ning neid käsitletakse koos taotlejana.

Rohkem infot Kredex kodulehel.

DETAILPLANEERINGU TEADE

Lääne-Nigula Vallavalitsuse 20.04.2021 korraldusega nr 2-3/21-145 algatati Samblamäe katastriüksuse detailplaneeringu koostamine Rannakülas (hoonestatud katastriüksus 53101:001:0211, pindala 4,0 ha, sihtotstarve maatulundusmaa).

Detailplaneeringu ülesandeks on katastriüksuse jagamine kolmeks elumumaa sihtotstarbega krundiks, kruntidele ehitusõiguse ning hoonestustingimuste määramine, kommunikatsioonilahenduste ja juurdepääsuteede planeerimine ning servituutide ja keskkonnatingimuste määramine. Planeeringuala asub detailplaneeringu koostamise kohustusega alal ja elamuehituspiirkonnas.

Detailplaneering koostatakse vastavuses Nõva valla üldplaneeringuga; keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustus puudub.

Planeeringu menetlusinfo on leitav www.laananigula.ee/menetluses

Palivere jalakäijatunneli projekteerimistingimuste (PT) andmise avatud menetlus

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) teavitab ehitusseadustiku § 31 lõike 1 ja haldusmenetluse seaduse (HMS) § 47 lõike 3 kohaselt Lääne maakonda, Lääne-Nigula valda, Palivere külasse kavandatava raudtee jalakäijatunneli PT-de avatud menetlusest.

Aktsiaselts Eesti Raudtee (reg 11575838) taotleb TTJA-lt PT-sid kehtiva Lääne maakonnaplaneeringut täpsustava teemaplaneeringu „Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteetrassi koridori asukoha määramine“ täpsustamiseks. Taotluse ja selle materjalidega saab tutvuda ehtisregistris www.ehr.ee, logides sisse autenditud avaliku kasutajana ning kasutades dokumendi detailotsingus dokumendi numbrit 2111002/05202.

Dokumendid koos PT-de eelnõuga on leitavad ka TTJA kodulehel www.ttja.ee ehitusvaldkonna teadete all. TTJA teeb HMS-i § 50 lg 3 alusel ettepaneku asja arutada ilma avaliku istungit läbi viimata. Juhul, kui menetlusosaline soovib avalikku istungit, siis palume sellest teavitada ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtaja jooksul. Menetluse kohta saab soovi korral arvamast avaldada kuni 28.05.2021 aadressil info@ttja.ee või postiaadressil Endla 10a, 10142 Tallinn.



**Lääne-Nigula valla kaasava
eelarve ettepanekute hääletus**
21. mai – 04. juuni 2021. a

Kaasav eelarve 2021

Kaasava eelarve hääletus toimub vahemikus 21. mai kuni 04. juuni 2021.a. VOLIS keskkonnas.

Kuidas toimub kaasava eelarve hääletus?

- Kaasava eelarve hääletus toimub elektrooniliselt.
- Hääletada saavad kõik vähemalt 16 aastased isikud, kelle elukohaks rahvastikuregistris on Lääne-Nigula vald.
- Hääletamiseks minge palun leheküljele <https://www.volis.ee/gvolis/osale/index?kid=247211>
- Keskkonda saab sisse logida kasutades ID-kaarti või mobiil-ID.
- Sisse logides saate veelkord tutvuda esitatud ettepanekutega ning hääletada kuni 3 ettepaneku poolt.
- Hääletamine ei ole seotud selle piirkonnaga kus Teie ise elate, hääletada võite ükskõik millise piirkonna ettepanekute poolt.

Kuidas selguvad hääletamise tulemused?

Iga hääletaja häälel on kaal, hääletamistulemused selgitatakse piirkondade kaupa. Igast piirkonnast osutub edukaks enim hääli saanud ettepanek.

Hääletustulemused avaldatakse valla koduleheküljel ja järgmises valla ajalehes. Valla kontaktisik kaasava eelarve hääletuses on: Heli Randes, arendus- ja turundusjuht

heli.randes@laanenigula.ee.
Ettepanekute tutvustused piirkondade kaupa, rohkem infot VOLISES. Hääleta, Sinu hääle loeb!

KULLAMAA OSAVALLA PIIRKOND

Discgolfi raja laiendamine, esitaja Andres Kirsipuu, maksumus 5000 eurot

2019. aastal sai rajatud valla abiga 9 korviga discgolfi rada Kullamaa järve ääres. Antud rada on rahva poolt omaks võetud ning leiab aktiivselt kasutust. Plaanis on laiendada rada 9 korvi võrra, et kasutajad saaksid täisväärtusliku ja küllusliku discgolfi kogemuse Kullamaa ilusas männimetsas. Raja laiendamisega tekib võimalus ka võistluste korraldamiseks, mis tooks Kullamaa valda ka lähiümbrusest asjahuvilisi.

Järveka rand-puhkeala, esitaja Heli Mäe, maksumus 4993,92 eurot

Kullamaa järve liivast rannariba on vaja pikendada, et me kõik kenasti ära mahuks. Plaanitava projekti abil saab ära teha vajalikud pinnasetööd ja liivase riba ehitamise 600 m² suurusel

alal, nii saaksime juurde ilusat liivast randa ja pilliroost puhastatud supluskohta ja oleks kõigil rohkem ruumi päevitada, ujuda ja lastel mängida. Koos discgolfi mängurajaga moodustaks see järveäärne ala nagu väikese tervikliku kompleksi. Kõigepealt teed läbi golfiraja, siis jahutad end järvevees ja lõpuks mõnuled liivasel rannal.

Teeme Liivi laste ujumistiigi korda!, esitaja Liina Meta Kuuskman, maksumus 4100 eurot

Liivi külas paisjärve kõrval on laste ujumistiik, kunagi oli see korras ja seal suplesid suviti mõnuga lapsed. Nüüdseks on tiik juba aastaid kasutuskõlbamatu ja laste rõõmsaid kilkeid sealt enam kuulda pole. Tiigi korda tegemine mõjub positiivselt kohalike inimeste elukvaliteedile ja tõstab meie kandi atraktiivsust ka nende perede silmis, kes maale kodu otsivad. Ja eelkõige annab võimaluse meie kandi lastele veeta mõnusalt aega suvel.

Kullamaa väljõusaali rajamine, esitaja Mai Jõevee, maksumus 4999,20 eurot
Kullamaa staadioni kõrval on plats, kus on erinevad atraktsioonid noorematele õpilastele ja seal on parasjagu vaba ruumi välitrenaažööride jaoks. Kuna spordiplats asub Kullamaa küla keskel, siis loodame kaasata ka täiskasvanuid nii koolitusele kui ka vahendeid kasutama. Paigaldatakse neli välitrenaažööri.

Kullamaa lasteaia õuesõppe kompleksi täiendamine, esitaja Meeri Seiman, maksumus 870 eurot

Kullamaa Lasteaia käib hetkel 31 last ning prognoosi kohaselt püsib laste arv lähiaastatel samas suurusjärgus. Meie väikese Kullamaa lähipiirkonna kohta on seda rõõmustavalt palju. Aastate jooksul on lasteaia õueala hoitud koos valla ja lastevanematega heas korras. Jõudumööda on värvitud, parandatud, remonditud. Õuesõppe kompleksi täiendamiseks on vaja juurde kaks komplekti laudu ja pinke mugavaks istumiseks, uurimiseks, meisterdamiseks, joonistamiseks, näitlemiseks. Kuna varjualuse kasutamise võimalused on mitmekesised (ka näitelavana, kontsertide korraldamise paigana), siis on soov pealtvaatajatele mäeveerul istumisvõimaluste pakkumiseks paigaldada nn. kohtkindlad pingid.

MARTNA OSAVALLA PIIRKOND

Betoonist lauatenise lauad Rõudesse ja Martnasse, esitaja Ants Kristjan Tamm, maksumus 4424 eurot

Eesmärk on edendada sportlikke ja tervislikke eluviise vabaaja sisustamisel välitingimustes. Betoonist lauatenise lauad on kauakestvad, vähest hoolt vajavad ja sobilikud koolilastest pensionärideni. Lauateniselaua plaat on lihvitud, jalad silebetoonist. Alusplaat pesubetoonist.



Lauatenise lauad on planeeritud üks Rõude küla keskusesse Kiige maaüksusele ja teine Martna küla keskusesse Padriku maaüksusele.

Spordiplatsi rajamine Martna lasteaeda, esitaja Marju Kasterpalu, maksumus 5000 eurot

Lasteaia õuealal on tore muruplats kuhu soovime paigaldada liikumistegevuste mitmekesistamiseks lastele mõeldud trenaažöörid. Varustus on loodud füüsiliste harjutuste sooritamiseks mängulisel ja meelelahutuslikul viisil avatud aladel. Õuesport on alati huvitav igas vanuses lastele, on tervist parandava iseloomuga ja sisendab mängulisel viisil armastust spordi vastu ning on suunatud lapse varajasele füüsilisele arengule ja aitab tugevdada kogu keha lihaseid. Trenaažööridel erinevate harjutuste sooritamise tulemusel areneb lapsel keskendumisvõime, koordineatsioon, peenmotoorika, füüsilise vastupidavus ja aktiivsus, osavus, tähelepanu, paraneb hingamissüsteemi töö, tugevneb immuunsus ja uni normaliseerub.

Lastemänguväljak Rõudesse, esitaja Marge Kanna, maksumus 5000 eurot

Ettepaneku mõte on luua järkjärgult välitingimustesse avalikuks kasutamiseks mänguliselt arendavad, loovad ja sportlikud mänguväljakud atraktsioonidega, mis täna Rõude keskus puuduvad. Esialgu looks lastele alates vanuses 3+ mängulinnaku, mis annaks lisaväärtust Rõude keskusle, kuhu on tulnud elama noored pered ja piirkond muutuks atraktiivsemaks.



NOAROOTSI OSAVALLA PIIRKOND

Noarootsi rulapark, esitaja Maila Krasmus, maksumus 5000 eurot

Pürksi külas on üks mänguväljak väiksematele mudilastele, kuid puuduvad võimalused suurematele lastele ja noortele suunatud aktiivseteks tegevusteks. Rulapargi ehitamisega



on piirkonnas kättesaadav uue huvitegevuse harrastamise võimalus, arendades sellega noortes kehalist aktiivsust. Rulapark on projekteeritud nõnda, et see pakuks väljakutseid nii algajale kui ka edasijõudnutele, paigaldatakse elamuspargi hüppekohad mida saavad kasutada tõukeratturid, rulasõitjad ja ratturid trikkide tegemiseks.

Külakiik Pürksi mõisa parki, esitaja Ülle Schönberg, maksumus 3700 eurot

Kiikumine on paljude rahvaste põlismaid lõbustusi, mida on nauditud aastatuhandeid, ent mis on samas elujõuline ja arenev ka tänapäeval. Kiigekohad moodustavad osa Eesti kultuuripärandist ning neil on eestlaste jaoks oma tähendus. Kiikumine on vanast ajast pärinev traditsioon ja ka sportlik tegevus, mis on eestlastel veres ning ammusest ajast kombeks saanud. Väärtustades rahvuslikke kombeid, peaksime seda ilusat traditsiooni säilitama. Kiigel käidi peamiselt selleks, et lõbutseda ja külakiik oli oluline rahva kokku tooja tööst vabal ajal. Noarootsis on olnud mõisa pargis viimane külakiik 2000-ndate algul. Teadaolevalt on Noarootsis talukiikesid külates veel tänapäevalgi.

Österby sadama laste liivaplatsi ehitus, esitaja Matti Käärst, maksumus 3962 eurot

Ettepaneku eesmärk on kohviku hoone ja veepiiri vahele teha liivaala lastele mänguväljaku jaoks ja täiskasvanutele päevitamiseks. Esialgu on plaanis lastele paigaldada kiik ja väike köitest punutud ronimisvõrk. Edaspidi lisatratksioonide paigaldamiseks on ruumi jäetud piisavalt. Eelkõige näeme kasutajatena Noarootsi poolsaare peresid ja nende külalisi. Tormituultega kaldale uhtutud kerkjate/prügi kaitseks on planeeritud madal ca 0,5m kõrgune maakividest kivimüür.

Österby sadama välilava ehitamine, esitaja Ülle Männiste, maksumus 5000 eurot

Me elame mere lähedal ning ilusa ilmaga tahavad paljud pered vaba

aega võimalusel veeta veekogu ääres. Nüüd, kui on valmis Österby sadama kohvik ja esimest aastat pakutakse seal toitlustust, saab istuda terrassil ja osta midagi kaasa ka rannas olemiseks, oleks tore, kui seal oleks võimalust suveõhtutel kontserte nautida ja ka tantsu lüüa.

NÕVA OSAVALLA PIIRKOND

Nõva sadama slipikoha korrastamine, esitaja Urmas Õuema, maksumus 4955 eurot

Eesmärk on Nõva sadama ujuvsailla ümbruse tasandamine, paatide veeskamisala laugemaks tegemine ja pinna purustatud kruusaga katmine, et oleks veesõidukite vette toimetamine lihtsam ka sõidautodele.

Vaisi bussipeatuse paviljon, esitaja Jane Lattu, maksumus 4212 eurot



Vaisi bussipeatuses puudub hetkel bussiootepaviljon. Peatust kasutavad lisaks Vaisi püsi- ja suveelanikele ning külalistele ka Variku suunal liikujad ümberistumiseks. Selle püstitamine aitab oluliselt tõsta elanike turvalisust ning tagab, et bussi ootamine oleks ohutu ja mugav.

Paviljon on valitud kaheksa-tahukakujuline, mille viiel küljel on klaasist aknad hea vaate tagamiseks. Peale paigaldust viimistletakse paviljon Risti kihelkonna rahvarõiva seelikuvärvide ainetikul.

Laste ronimisväljak koos kiigega Peraküla platsile, esitaja Helle Jakobson, maksumus 1118 eurot

Perakülas on vanuserühmas 4-8 aastat kuni kümme aastat, enamuse poist. Lisaks valla püsielanikele kinnistute omanike lapsed ja lapselapsed. Eesmärk on võimaldada lastele kehalist tegevust ja omavahelist suhtlust ja tugevdada Peraküla kui lastesõbraliku küla kuvandit.

ORU PIIRKOND

Laste õueala mängukeskkond kaasegsemaks ja turvalisemaks!, esitaja Marika Prik, maksumus 4340 eurot

Linnamäe Lasteaiale kahe uue õuevahendi soetamine: mängukompleks liumäega alates 3+ eluaastast ja võimlemiskompleks korvpallilauaga alates 3+ eluaastast. Õueala välisilme



**Lääne-Nigula valla kaasava
eelarve ettepanekute hääletus**
21. mai – 04. juuni 2021. a

Kaasav eelarve 2021

parandamine ja kaasaegsema turvalise keskkonna loomine.

Õuevahendite uuendamine vastavalt amortisatsioonile. Väljavahetatav madala liumäega mängumaja on paigaldatud aastal 2007 ja ilmastikuoludega juba amortiseerunud.

Uued pakutavad õuevahendid on atraktiivsemad ning pakuvad lastele rohkem võimalusi aktiivseks sportlikuks tegevuseks. Hea kasutada õuetevõistluste läbiviimisel ja laste vabamängus.

Linnamäe Katselapi kinnistule pump-track rada, esitaja Renek Loorens, maksumus 5000 eurot

Pump track on spetsiifiline jalgratta rada, mis koosneb kurvidest ja lainetest, mille abil on võimalik "pumbata" kiirust kehamassi õige liigutamisega. Antud ala on jõukohane igas vanuses sõitjatele ja olenemata tema oskustest. Pinnaskatttega rada saab kasutada rattaga, hilisemal raja asfalteerimisel ka tõukerataste ja rulluisikutega. Talvisel ajal saab rajal sõita lumelaua- ja suusakrossi. Pump track rada loob Linnamäele kogu maakonnas unikaalse aja veetmise ja sportimise võimaluse. Pump tracki sõit on BMX ratasatel suveolümpia programmis ja lumelaua- ning suusakrossi näol taliolümpia kavas. Pump track'i sõit kogub aina populaarsust, avatud on mitmeid radasid Pärnus, Tallinnas, Viljandis, rääkimata ala edust mujal maailmas, mille heaks näiteks võib tuua kasvõi Läti kaks kuldmedalit Pekingi ja Londoni olümpialt. Raja avamisega paranevad noorte ajaveetmise ja sportimise võimalused tagades seeläbi parema, aktiivsust võimaldava kaasaegse elukeskkonna ning tulevikutähtede sünni just siit meie kodust - Linnamäelt.

Oru kultuurisaali lavakardinad, esitaja Kadi Paaliste, maksumus 5000 eurot

Oru kultuurisaal valmib 2021. aastal. Väga piiratud ehituse eelarve tõttu ei olnud võimalik kohe planeerida eelarvesse väga olulist osa, lava tehnilisi vahendeid ja lavakardinaid. Selleks tuleb kogukonnal leida teisi võimalusi, et lihtsalt suurest ruumist saaks lõpptulemusena ka kultuurisaal, kõige sinna juurde kuuluva tehnilise varustusega. Kvaliteetne sisustusega kultuurisaal on suur väärtus kogu valla elanikele, olenemata vanusest ja elukohast, sest kõik huvilised on oodatud kultuurisündmustest osa saama.

PALIVERE PIIRKOND

Palivere terviserada taastamine, esitaja Rivo Reinsalu, maksumus 5000 eurot

Taastada Paliveres Lähtru tee kõrval paiknevas metsas Palivere EMT poolt rajatud terviserada. Sellest on huvitatud Palivere Põhikool ja kogukond, sest rada asub kooli ja aleviku vahetuses läheduses ja leiab edaspidi kindlasti suurt kasutust.

Taastatav terviserada täiendaks seniseid sportimisvõimalusi, oleks hea võimalus kohalikele teha sporti vaid mõnesaja meetri kaugusel kodust, lisaks avardaks rada Palivere Põhikoolis kehalise kasvatus tunde läbiviimise võimalusi. Rajale tuleb 10 punkti jõuharjutuste sooritamiseks: 8 eri kõrgusega olevat palki üle hüppamiseks või slaalomi jooksmiseks, 2 erineva kõrgustega tasakaalu palki, redel rippumiseks ja rippes liikumiseks, mäest üles või alla jooksmise rada, kõhulihaste treenimise pingid, seljalihaste

treenimise pingid, palgi tõstmise/rebimise/surumise punkt, lõuatõmbe kangid, rõõbaspuud ja venitussein.

RISTI PIIRKOND

Puurkaevupump Piirsalu parki, esitaja Marje Viigipuu, maksumus 2100 eurot

Piirsalu park on aastatega kujunenud kohalikele ja lähipiirkonna (Risti ja Kuijõe) elanikele mõnusaks puhkekohaks, kus käiakse lastega kiikumas, koertega jalutamas, seenel ja perega aega veetmas. Park on hea koht erinevate ürituste korraldamiseks, nagu erinevad kokkutulekud, lastelaagrid, noorkotkaste üritused, õppepäevad, sõpruskondade piknikud jne.

On väga oluline, et pargis oleks istumiseks katusealused ning elektri- ja veevarustus. Siiani ei pargis veevarustust, mis on kõikidel üritustel probleemiks osutunud. Olukorra aitaks lahendada parki puurkaevu rajamine ning pumba paigaldamine.

Risti veetorni puhkeala, esitaja Heli Randes, maksumus 5000 eurot

Risti küüditatute mälestusmärgi ning raudteejaama juures on alati uudistajaid ja läbisõitjaid, jalgratta ja autodega, kohalikud lapsed istuvad mälestusmärgil ja kergliiklusteel on tihe liiklus. Eelmisel aastal sai külastajatele avatud veetorn ning seda külastas suveperioodil üle saja inimese, kohalikel eakatel toimus veetorni esisel alal rahvarohked piknikud.

Ettepaneku eesmärk on tuua avalikku ruumi võimalust puhata ja pakkuda silmailu nii külastajatele kui kohalikele, tehes veetorni rohealale puhkeala, mis koosneb 2 seljatoega pingist, betoonist malelauast ja seljatoeta

pingist ning sirelitest. Puhkeala loomine suurendab ka ajaloolise jaama kompleksi miljööväärtust. Sireleid on jaama ümbrusesse tulnud aastaid imetlema ja nuusutama, istutame erinevatest sortidest sireliheki või muu vormi.

Turuplatsi kioskid, esitaja Tiina Ojamäe, maksumus 5000 eurot



Ettepaneku eesmärk on pakkuda lähiumbruse elanikele võimalust müüa oma aiasaadusi ilmastikukindlates müügipaviljonides. Meie piirkonnas on kohalike aiasaaduste kasvatajaid, aga puudub koht, kus oma aiasaadusi müüa. Turuplatsile paigaldatakse kolm müügipaviljoni. Täispuidust viilkatusega turupaviljonid, millel on valtsplekist katus ja välimised küljed, loovad ühtse teravikpildi Risti keskmes asuvast müügiplatsist, olles samas praktilised kui ka silmailu loovad. Paviljonide tagaein on osaliselt avatud, see võimaldab turukülastajatel kasutada neid ka varjualustena kui ollakse näiteks kalaauto tuleku ootel.

TAEBLA PIIRKOND

Mänguväljak Taeblasse Nurme põik 3, esitaja Gertu Lorents, maksumus 4166,67 eurot

See on teada, et mäng on väikese inimese töö. Selline töö, mis õpetab arvestama eakaaslastega, annab

võimaluse uuteks sotsiaalseteks suheteks ning toetab lapse füüsilist arengut. Teada on ka see, et Taeblas valitseb hetkel nende samade "töökohtade" nappus.

Meie ettepanek on tekitada korralik mänguväljak, mis sobiks päris pisikestele, aga ka juba suurematele mudilastele. Valisime hoolega, et saaks võimalikult kvaliteetse ja toredata.

Taebla Lasteaia õuesõppe varjualune, esitaja Eli Sepp, maksumus 4980 eurot

Taebla Lasteaed on Lääne-Nigula valla suurim lasteaed, kus käib hetkel 87 last. Siiani puudub lasteaia õuealal õues õppimiseks ja ühistegevuste korraldamiseks vajalik varjualune, vabalava. Igale lapsele meeldib palju õues viibida, mängida, õppida ja avastada uusi asju. Tore on, kui saab ühendada need kaks asja korraga: õppimise ja õues viibimise

Õuesõpe on üks paljudest võimalustest õpetamismeetodite mitmekesistamiseks ja lapse loomulikule õpikeskkonnale lähemale viimiseks. Varjualusesse saab koguda huvitavaid leide loodusest, millega lapsed saavad loovalt tegutseda-mängida, meisterdada, näidelda, liikuda, musitseerida jne. Õuesõppe varjualuses on võimalik õppe- ja kasvatustegevust läbi viia iga ilmaga.

Nigula küla mänguväljaku ronila, esitaja Helgi Laug, maksumus 4999 eurot

Kuna Nigula mänguväljakul on mänguelemendid ainult väikestele lastele, siis nüüd sooviks lisada täiendust veidi suurematele/vanematele lastele – ronila. Nigula külas asuva mänguväljaku täiendus on vajalik sealsele küla nii väiksematele, aga eriti veidi vanematele lastele, et ka neil oleks mänguväljakul tegevust.

Risti eakate suveplaanid

Risti eakad on ikka iga kuu kolmandal kolmapäeval kokku saanud, et kohtuda eakaaslastega ja koos külastajate arutleda huvitavatel teemadel.

Seoses eriolukorraga on küll pikad pausid tekkinud, kuid alates maikuust jätkame uuesti. Esialgu on plaanis ainult väliüritused. Soovime külastada koduaedu, pidada piknikku, koos asjatundjaga minna loodusesse tutvuma ravimtaimedega ja plaanis on veel üht-teist põnevat.

Eelmisel suvel külastasime Risti koduaedu ja need kes käisid võivad kinnitada, et need oli toredad hetked ja meelde jäävad kohtumised.

Nüüd ootame aleviku elanikelt soove ja ettepanekuid, kelle koduaeda külastada.

Head aiaomanikud, kutsuge meid külla!

Aga maikuu kolmandal kolmapäeval kell kolm, 19. mail tuleb meile külla päästekoerajuht koos koeraga (või koertega), kes räägib eksimisevõimalusest looduses ja kuidas ennast ja teisi selles olukorras aidata.

Täpsemat infot toimuvatest kokkusaamistest jälgi kuulutustelt või helista Hingile telefonil +372 5221553.

Hingi Kalberg



Minu Pusa meeskond istutas Piirsalu parki 1000 kuuske

Sel esmaspäeval käisid Minu Pusa liikmed ja vabatahtlikud Piirsalu pargis puid istutamas. Kokku pandi kasvama 1000 kuuseistikut, et taastada parkmetsa kooslust.

Lisaks täitis Minu Pusa meeskond oma lubadust - iga e-poest ostetud kuuse pusa või t-särgi eest istutatakse metsa üks kuusepuu.

Piirsalu park sai valitud tänu külvavemina Lea Laia initsiatiivile, kes otsis võimalusi pargi metsa kooslust taastada. "Pargis on paljud puud kahjustada saanud saaresurma ja teiste haiguste poolt" ütles Lea.

Kokku tulid koos lastega 27 vabatahtlikku, kes aitasid metsa istutada. Nii suurele rahvahulgale on 1000 istiku istutamine ühe tunni töö. Puud on kõik Minu Pusa klientide poolt ostetud ja jäävad parki ehtima pikaks ajaks. "Kindlasti plaanime ka tulevikus puid istutada!", märkisid Minu Pusa asutajad, kes olid väga rahul ürituse edukast kordaminekust. Minu Pusa on Paliveres tegutsev bränd, mis müüb Eesti loodusest inspireeritud disainiroivaid.

Lisainfo: www.minupusa.ee



Euroopa Liidu struktuurivahenditest rahastatud projekti “Väike-lahendused HEV õpilaste integreerimiseks Lääne-Nigula valla koolides” (projekti tunnus 2014-2020.1.04.19-0249) toel on valla 8 kooli saanud juurde täiendavat tuge ja võimalusi õppe- ja kasvatustöö mitmekesistamisel.

Taotlusvoor 1.4.2 ATV Kaasava hariduse põhimõtete rakendamine üldhariduskoolides perioodil 2014-2020 - 12.07.2018-31.08.2022

Projekti abikõlblikud kogukulud on 38 387,08, millest vähemalt 15 % peab tulema valla omafinantseeringust.



Palivere Põhikooli fuajeesse paigaldatud ronimisseinal liikumine arendab õpilaste koordineerimise, tasakaalu ja osavust. Foto: Karin Rand

Lääne-Nigula vallas on 8 üldhariduskooli. Kuna tegemist on hajaasustusega, siis õpivad lapsed valdavalt oma kodukoha koolis, mis tähendab, et koolidel peab olema võimekus tagada kõigile lastele parim võimalik haridus. Koolides on oluline luua tingimused kõigi õpilaste arengu toetamiseks, sõltumata tema võimekusest, eelistest iseärasustest, kodustest tingimustest, füsioloogilistest eeldustest ja tervislikust seisundist. Lisaks on soetatud vahendid abiks tugispetsialistidele, kes erivajadustega laste igapäeva toimetulekut koolikeskkonnas toetavad. Lääne-Nigula valla arengukava aastateks 2018-2026 üheks strateegiliseks eesmärgiks ja arengusuunaks on kättesaadav, kvaliteetne laste ja noorte arengut toetav, kaas- aegse õppekorralduse ja -keskkonnaga ning mitmekesiste võimalustega haridusasutuste võrk. Oluliseks peetakse kodulähedaste põhikoolide jätkusuutlikkust ning eraldi tegevussuunana tuuakse välja kaasava hariduse põhimõtete rakendamine, tagades kõigile võimetekohase ja kvaliteetse hariduse omandamise võimaldamine. Selle projekti tegevust toetab ka arengukava eesmärk pakkuda nii lasteaia- kui kooliealistele kvaliteetseid ja vajalikke tugiteenuseid, oluliseks peetakse varajast märkamist. Kodulähedaste põhikoolide jätkusuutlikkust toetab Lääne-Nigula valla üks olulisematest eesmärkidest, milleks on elanike arvu kasv, olles piirkonnana atraktiivne elu- ja töökeskkond.



Mürasummutavad kõrvaklapid summutavad välise taustamiüra ja võimaldavad õpilasel paremini keskenduda õppetegevusele. Tasakaalutool tuleb õpilasele appi keha kontrolli õppimisel - tasakaalu tunnetuseks ja tasakaalu saavutamiseks. Foto Karin Rand

Koolidega peetud ühiste arutelude ja hetkeseisu analüüsi tulemusena jõuti järeldusele, et enim tuntakse koolides puudust abistavatest või õppetegevust toetavast väikevahenditest.

Vahendite valikul tuli arvestada toetuse ülempiiri summat ja iga kooli vajadusi silmas pidades leida kõige mõistlikum rahakasutuse viis, et tagada maksimaalne kasu ja kuluefektiivsus.

Iga kooli soovide kujunemisel rääkisid lisaks koolimeeskonnale aktiivselt kaasa ka koolide tugispetsialistid - vastavalt olemasolule kas koolipsühholoog, eripedagoog või logopeed. Seega on vahendite valikul lähtutud nii õpetajate kui ka tugispetsialistide nägemusest. Samuti peeti vahendite valikul nõu ning ideid koguti valdkonna koolitajatelt ja spetsialistidelt.

Näited hangitud õppe- ja abivahendidest:

tasakaalutoolid, raskuspadi, mürafoor, ergnoomilised pliiahsihoidjad, mürasummutavad kõrvaklapid;

logopeedi peegel, tugevate tunnetega toimetuleku ja meelerahu kaardid;

male, kabe, lauamängud;

ukulele, kromaatileine kellamäng, etnolöökriistade komplekt;

keraamikaahi, ronimissein, valguslaud-kast liivale;

rahustav maja/ pesa, kotttoolid, elektriliselt reguleeritavad lauad, reguleeritava kõrgusega toolid.



Aktiivse maailma sarja laud koos vahetavate teemamattidega toetab laste koostööoskusi, loob pinnase fantaasiale ja tekstiloomele. Foto: Tiit Aedmäe

Projekti tulemusena on kõikides Lääne-Nigula valla üldhariduskoolides täiendatud tuge vajavate õpilaste õppe- ja kasvatustööks vajaminevaid õppe- ja abivahendeid (sh vahendid vahetundides ühistegevusteks, sotsiaalsete oskuste arendamiseks, aktiivseteks ja lõõgastust pakkuvateks tegevusteks).

Samuti on loodud toetavamad ja õppetegevust soodustavad tingimused erimööbli ja sisustuselementide soetamise abil.

Piia Palge-Lepik, haridusspetsialist

k o l u m n

Riik ja mina (sina)

Toomas Tammeorg
Volikogu liige

Valisin seekord sellise keerulise teema ja pole veel kindel, kas jõud üle käib. Enne soovin likvideerida eelmise artikli ülekohtu riigi suhtes, seoses Nõva kooliga. Nagu selgus sellel nädalal on olemas ikka kaine mõistus ja vallavolikogu määrus jäi jõusse ja kool jätkab kuueklassilisena. See teeb rõõmu, sest volikogu andis aega kõigile osapooltele oma argumentide esitamiseks, kahjuks valis vastaspool kohtutee. Tunnistan ausalt, et arvasin, et seda otsust ei tühistata, kuid juhtub positiivseid üllatusi. Nüüd soovin, et Nõva kool jätkaks tugeva 6.klassilise koolina ja soovin direktorile ja õpetajatele ühtsust ideede ellu viimisel. Räägime nüüd siis teemal, riik ja mina. Vaataks üle õigused ja kohustused:

Kodanikul on õigus:

- hääletada kohaliku omavalitsuse valimistel, kui ta on saanud 16-aastaseks, ning Riigikogu ja Euroopa Parlamendi valimistel ja rahvahääletusel, kui ta on saanud 18-aastaseks ega ole tunnistatud kohtu poolt teovõimetuks

- kuuluda erakondadesse

- kandideerida Riigikokku, kui ta on vähemalt 21-aastane

- kandideerida presidendiks, kui ta on vähemalt 40-aastane sünnipärase kodanik.

Kodanikul on kohustus:

- alluda põhiseaduslikule korrale

- võtta osa riigikaitsest, meestel vanuses 16–60 aastat

- hoolitseda oma laste ja abivajavate perekonnaliikmete eest

- säästa elu- ja looduskeskkonda ning hüvitada keskkonnale tekitatud kahju.

Nii lihtne see muidugi pole ja isegi juristid vaidlevad riikohtu tasandil selle küsimuse üle. Keda huvitab, võib lugeda EV Põhiseadust, aga vaevalt ta targemaks saab, sest juriidika pole naljaasi. Teema muutus aktuaalseks seoses uue valitsuse uute seaduseelnõudega ja protestidega Toompeal. Tundus kuidagi imelik meetmetega mis ette võeti, vastandudes televiisorist nähtule teistes riikides. Osavõtjate vastu, keda oli maksimaalselt mõniseda rakendada spetsiaalseid jõudusid oli vähe imelik. Tekkis küsimus, kui protestijaid oleks olnud kordi rohkem, kas siis oleks juba püssid paukunud ja asi oli ikka väga rahumeelne, ilmselt kellelgi on püksid püüli täis. Kuna võimul on 100% liberaalne valitsus, siis sellest aru saada on raske ehk võimatu. Valitsus peaks igati olema rahul, et rahvas võitleb liberaalsete väärtuste eest. Tekib küsimus, kus on viga. Kui viga on rahvas, siis tuleb meelde tsaari venemaa „verine pühapäev“ 9. jaanuaril 1905 a. (vana kalender), rahvas tuli rahumeelselt tänavale, et pöörduda tsaari poole, sest tsaar ei tea reaalselt olukorda. Millega see lõppes me teame, ehk kommunistliku riigi loomisega. Meil on olukord keerulisem, arvata, et president ei ole olukorraga kursis on naiivne. Kui viga on valitsuses, siis peaks valitsus midagi ette võtma ja oma seisukohti selgitama. Kui küsida ministri käest, milleks sellist seadust, siis vastus on kummaline, ega meie seda rakendama ei hakka. Kelle jaoks te seda siis korraldate? Tänapäeval selliste väidetega on sama, mis kirvega kurge püüda. Milline on ikkagi tavalise inimese suhe riigiga. Põhiosas jagunevad inimesed kahte kategooriasse ja kohati nad segunevad. Need, kes ainult maksavad ja teised, kes ainult saavad. Mõtlen siin igasuguseid toetusi, abirahasid jne. Mingil grupil on õnnestunud olla nende kahe grupi vahel, kas see on pluss või miinus, pole teada.

Maksusüsteem on suhteliselt arusaadav, seda muidugi pealtnäha. Tegelikult on meil astmeline tulumaks. Esimene aste on tulu kuni 1200 EUR-i ja maksuvaba tulu 500 EUR-i. Teine aste jääb 1200 ja 2100 EUR-i vahele ja maksuvaba osa arvutatakse keerulise valemiga. Kolmas aste, paljud ilmselt ei tea, et kuupalgalt (tulult) 2100 EUR-i on maksuvaba tulu „0“, ehk inimene maksab täie rauaga. Lihtne arvestus 700 EUR-i pension ja palk 1400 EUR-i ja oletegi oma tulumaksuvabastusest prii. Kumbki summa ole müstiline. Saamisega on asi keerulisem ja keerulisemaks läheb nagu lugesin eelmisel nädalal. Siin aitab ainult tore ametnik ja jurist. Nagu arvata oli, sellelt valitsuselt algas kärpimine pihta ja seda huvihariduselt. KOV peab leidma jälle lisaraha, et täita oma lubadusi. Ilmselt ootavad meid veel ees kärped ja maksutõusud või uued maksud. Need tulevad nii EL-st, kui kodu kamaralt.

Tulevik tundub mitte eriti helge, arvestades ka veel pandeemia olukorda. Inimene tahab olla vaba, et teda ei piirataks lollustega. Omaltpoolt inimene maksab (võetakse palgast maha) oma maksud riigikassasse. Unustame, et meie pole vaba riik, vaid osa EL-st, kelle käsulauad on ülemuslikud ja liberaalse valitsuse poolt vastu vaidlemist ei kannata ja siit ka valitsuse vahetus jaanuaris. Nii neid seaduseid vorbitakse ja nagu ütles **Cornelius Tacitus**: „Mida rohkem on riigis korruptsiooni, seda rohkem on riigis seadusi.“

Selgitan, et iga uus seadus piirab kedagi, või tema toimetamisi, järelikult tuleb midagi ette võtta, ehk pakkuda kellelegi meelehead. Nii see lumepall veereb ja lõpuks saab temast lumememm. Iga valitsuse suurim väljakutse peaks olema oma kodanike heaolu kasvatamine sõltumata võimalustest. Kas see ikka kehtib?

40 päeva väljakutse – Noarootsi liigub!

12. aprillil alustasime Noarootsis virtuaalliikumise väljakutsega.

Osalejad on kõik erineval viisil seotud Noarootsiga. Oluline ei ole kus me seda teeme, vaid miks me seda teeme. Eesmärk on 40 päevaga koguda kilomeetreid kõndides, joostes või rattaga sõites. Meie ühiseks motoks on “oluline ei ole kui kiire sa oled, vaid kui palju sa suudad”.

Miks just 40 päeva liikumist? Sellepärast, et 40 päevaga suudab inimene luua liikumisharjumusse järjepidevuse. Me saame kasutada erinevaid tsükleid, et vahetada soovimatuid käitumistretid uute ja positiivsemate vastu. Teed midagi 40 päeva järjest, saad sellega uue harjumuse ja vana harjumus ütlebki sulle “head aega”.

Virtuaalliikumises on 94 jooksjat, kõndijat ja 53 rattaga sõitjat. 21 päevaga on kokku kogutud juba 12651 km. Igapähe on oma eesmärk ja erinev motivatsioon hoida ennast liikumises. Jüriõl kõnniti üheskoos Paslepa ring 3,8 kilomeetrit. Lõpetades ootasid

osavõtjaid Birkas kohviku pirukad, Noarootsi energiatee ning süüdatud sai ka Jüriõ Märgutuli. Osalejad jagavad oma kogemusi ja hoiavad ühist vaimu üleväl virtuaalliikujate Facebooki grupis. Üks osalejatest kirjutas, et “virtuaalliikumine on mu elu parim puhkusereis ja transpordikulu puhas 0.” Inimesed on tulnud koduhoovidest välja, kõnnitakse pikemaid ringe, sõidetakse rohkem ratastega. Iga osaleja on omal teekonnal ja viimasel liikumispäeval,

21. mail plaanitakse teha ühiskõnniks Paslepa 11 km terviserada. Kui sa tahad, et sinu elus midagi muutuks, siis astu see esimene samm ja ole järjepidev ning kannatlik ja sa näed kuidas kõik sinu ümber ja sinu sees liigub samuti soovitu poole!

Noarootsi virtuaalliikumise loosi- auhinna toetajad on Noarootsi Kool, Noarootsi Gümnaasium, Noarootsi osavald.

Kaili Leht
Noarootsi virtuaalliikumise ellukutsuja



Fotod: Maie Arro



Palivere Põhikooli legendide-muistendite konkurss

Varakevadel kuulutas Palivere Põhikool välja legendide-muistendite konkursi. Laekus neli väga toredat lugu täiskasvanutelt (Ene Tamm, Margot Ülevaino, Urve Tabri ja Andrus Eilpuu) ning kokkuleppel kahe õpilasega (Helen Carmel Boyers ja Emma Lisette Julianus) läksid konkursil arvesse ka nende poolt varem loodud muistendid. Kõik osalejad saavad preemiaks priipääsmed augustis esietenduvale uuele Haapsalu Valge Daami näitemängule, mille kirjutab Indrek Hargla ja lavastab Margo Teder VAT Teatrist.



Kuidas Palivere endale nime sai

Margit Ülevaino

Aastat seitse-kaheksasada tagasi oli Palivere kohal pisike asula, kuid sellel polnud nime. Oli selline pisike nimetu kohake. Talud olid hajusalt, oma kümmekond suitsu tuli ära. Naaberasulatel olid juba nimed: Risti sai selle teede ristil asumise järgi, Martna sai Püha Martini järgi, oli ju ristikiriku aeg Eestisse saabunud. Nigula nimi tuli ka pühak Nikolauselt. Aga Palivere – polnud siin kirikut ega pühakut, polnud toona veel ristuvaid teid, puha metsad ja sood ja üksikud talud. Aga kuidas siis seda kohta nimetada? Et homme lähen Ristilt sinna külla, millel veel nime pole. Võib-olla ütlekski – Nimeta küla.

Nimeta küla elanikud said hiiepuude juures kokku, püha paik ikkagi. Hakasid koos külale nime otsima. Kas panna hiie järgi Hiieküla? Rootsiniidu talu peremees, palju käinud ja näinud inimene, teadis rääkida, et hiied on ju igal pool ja Hiiekülasidki on mitmeid. Tahaks ikka midagi teistsugust, omapärasemat. Vana-Tiigi talu perenaine pakkus, et paneks

nime Kulliste aasa järgi. Ka see ei läinud läbi, sest Kulliste on aas, mitte aga terve küla. Koosolek läks laiali, ühtki head nimepakkumist ei tulnud. Uustre-Raja peremees Kubja Martin armastas käia metsades hulkumas. Läks pärast koosolekut närvide rahustamiseks läbi metsa kodu poole. Vaatab, maa seest tuleb välja veri. Punane, vedel – veri mis veri. Kas on maa sees tapetu? Uuris ja puuris, miski ei tundunud valesti olevat. Vangutas pead ja astus edasi. Martin mõõdus hea naabrimehe väravast, kus Jaagu Eedu parajasti koos naisega kõhutas. Martin kõneles Eedule neist imelikast asjust, mida ta metsas nägi. Mehed võtsid koos jalad selga, kutsusid tee peal kohatud Paisu Kusta julgestuseks kaasa. Kusta olnud teel kraavi viskama, tal oli puulabidas õlal. See kulus meeste le marjaks ära. Metsa verekohtale jõudnud, kaevasid nad veidi – laipa polnud. Kergendus seegi! Aga veri immitses maa seest, nagu Martin seda ka ükski metsas nägi. Mehed, nõutud ja hämmastunud, läksid laiali. Kuid iga mees kandis endaga sõna. Nii kuulsid peagi kõik, et külakese metsatukas immitseb maa seest verd, palju verd. „Palju verd,“ sosistati ühes talus. „Palju verd,“ kõhistati teises. „Palju verd,“ sahistati peagi kõikjal. Kuuldused külast, kust tuleb maa seest verd, ulatusid Ristini, kandusid Martnani ja mujale ka. Läksid aastad ja siis öeldi, et lähen Paljuverre. Läksid veel aastad ja öeldi, et lähen Palivere.

Nimeta küla elanikud said hiiepuude juures kokku, püha paik ikkagi. Hakasid koos külale nime otsima. Ikka jälle hiiepuu juures. Koosolekupäigast läks mööda Risti mees ja hüüdis: „Hei, Palivere mehed, mis nõu peate?“ Nimeta küla mehed rehmasid käega. Pidasid nõu edasi. Tuli Martna mees, vankril naine-lapsed. Hüüdis temagi: „Hei, Palivere mehed, mis nõu peate?“ Nimeta küla mehed sahisasid käega. Imestasid ainult, et neid nimetati Palivere meesteks. Polnud ju nemad veel külale nime pannud. Tõusis siis

Martin otsustavalt püsti ja kõmistas oma sügava bassihäälega: „Mis siin enam mõelda, Palivere on meie küla. Teisedki tunnevad seda niisuguse nimega.“ Jaagu Eedu noogutas nõusolevalt. Et Martin ja Eedu olid külas kaaluka sõnaga mehed, olid ka ülejäänud nõus. Nimi jäi ja allikaist immitses kaua veel punast verd. Immitses nii kaua, kuni lagunes maa sees olev soorauamaak.



Kuidas jõgi Kuliste aasal endale kuju sai

Andrus Eilpuu

Paarkümmend inimpõlve tagasi elas Palivere mõisas kaunis mõisapreili. Preilile meeldis väga suvisel ajal mööda jõge ülesvoolu mõldri vesiveskini aerutada ja siis lasta päikesekiirtest sillerdaval vetevoolul end paadiga tagasi koduni kanda.

Praeguse Kuliste aasa maadel oli sellel ajal Kulliste talu, mille perepoeg oli mõisapreilit eemalt jõe peal näinud ja temasse armunud. Sellel ajal voolas jõgi praegusest sängist eemal, rohkem loodes ja palju sirgemalt.

Lihtsa talu perepojal ei olnud tollel ajal kohane mõisapreilit kaasaks paluda. Aga armastus neiu vastu muudkui kasvas ja nii otsustas noormees jõe uue lookleva sängi kaevata, mis tema ihaldatu mööda jõge tema koduõuele lähemale tõi. Käänulise jõeoru kaldale istutas ta tammepuud nagu mõisapargis. Just ühe all, mida praegu kutsutakse laulutammeks, laulis ta oma armastatule iga kord, kui too möödus. Nõnda suur töö ja kiindumus tema vastu pani ka preili südamesse sooja tunde ja koos said noored mõisavalitsejalt loa leivada ühte kappi panna.

Nende armastuse mälestuseks tähistatakse Kuliste aasal suvist pööripäeva jaanitulega.



Kuidas Palivere kandi kohad endale nime said

*Helen Carmel Boyers
Palivere Põhikool*

Elas kord üks tüdruk nimega Mari Mets. Tütarlaps oli pärit rikkast ja uhkest suguvõsast. Nende perekonnale kuulusid suured valdused, isegi üks raba. Seal käis tüdruk tihti jalutamas ja jõhvikaid korjamas. Kuna rabas oli palju vett ja märga maad, ehitas tüdruk oma lemmilauka juurde silla. Selle soosilma tume ja sünges vesi oli tütarlapsele väga südamelähedane, kuna talle meeldis seal ujuda ja lauka kaldal mõtiskleda.

Tema vanematele kuulus ka küla, terve tema suguvõsa elas seal. Aga sellel külal ei olnud veel nime. Mari perekond oli väga õel ja kuri. Nad ei saanud kuidagi kokkuleppele, mis külakese nimi olla võiks.

Ühel tavaliselt päeval jäi Mari vanaema kadunuks. Kõik otsisid memme mitu päeva ja ööd, kuid keegi ei leidnud teda kuskilt. See valmistas Marile suurt kurbust ja valu, sest vanaema oli olnud tüdrukule kõige lähedasem inimene. Vanaema ja Mari käisid tihti rabas koos jalutamas ja just memm õpetas tüdrukule ujumise selgeks. Lõpuks leiti memme surnukeha ühe kaugel asuva mäe otsast, kuhu pidi pikalt-pikalt kõndima. Naine oli juba vana, seepärast pidas pere seda loomulikuks surmaks, kuigi naise keha all oli loiguke verd. Mari vanaema jalad olid olnud väga pikad ja peened ja nii otsustatigi panna selle mäe nimeks Pikajalamägi. Armastatud vanaema auks.

Möödus kuid, elu läks edasi ja kurbusest saadi üle. Peagi tabas aga Mari perekonda järgmine tragöödia.

Mari ema leiti allika juurest, silmad välja torgatud, veri silmakookastest välja imbumas. Terve küla arvas, et see oli allikahaldja kädetöö, kuna Mari ema oli alati olnud ahne ja edev naine ja võttis ära allikahaldjatele antud annetused. See oli ka üks põhjustest põhjus, miks nende pere nii rikas oli. Kuna ema silmad olid väga kenad ja smaragdrohelised, pandi veekogu nimeks Silma allikas. Ema surm mõjus Marile kohutavalt ja kõik juba rääkisid, et Mari on järgmine, kes ära sureb, ja et see on kindlasti needus. Tüdrukule tegi see palju meelehärmi, oli ta ju veel suremiseks noor.

Ühel päeval rääkisidki Mari sõbrad sellest, kuidas nad jäävad neiu igatsemale ja taga nutma, kui tüdruk ükskord hinge heidab. Mari tormas ummisjalu sõprade juurest minema, sest mis sõbrad need on, kes tema surma ootavad. Ta muudkui jooksis ja jooksis läbi raba, pisarad voolamas. Tüdruk tahtis jõuda veesilmani, mille juures saaks maha rahuneda. Tormates komistas neiu juurika otsa ja kukkus niimoodi, et enam üles ei ärganud. Peast voolas samblale verd.

Peagi leidis Mari isa hinge heitnud lapse. See kaotus vapustas meest täielikult. Ta kandis Mari kodukülla, mattis oma armastatud tütrekesse ja tassis haua peale hunniku kive. Künkake sai nimeks Haudjamägi. Kuna mees oli nii väga Marit armastanud, panigi ta raba nimeks Marimetsa raba. See pidi tüdruku õnnetule hingele rahu andma.

Läksid mõned nädalad. Isa konutas oma kodumaja ees, kaotusest hing haige. Ta jäi ühe rohkem kängu. Peagi heitis ka Mari isa suurest leinast hinge. Mõned räägivad, et surm just seepärast naiste hingesid oli nõudnud, et Mari perekond nii kuri ja õel oli olnud.

Kuna seal külas oli valatud palju verd, siis nõustusid kõik panema küla nimeks Palivere. See tähendab ju “palju verd”, kuna kõigi kolme naise surmaga oli seotud veri. Sellest ajast

Palivere miiljooks

15. maiks plaanitud Palivere miiljooks lükkub üleriigiliste koroonapiirangute tõttu edasi.

Uue toimumisaja teatame siis, kui piirangud lõppevad ja avanevad võimalused spordivõistluste korraldamiseks. Edasine info Lääne Elus ja miiljooksu kodulehel <https://paliveremil.weebly.com>

Spordiklubi Palivere

Teade vaegkuuljatele

19. mail 2021 toimub Haapsalu Sotsiaalmajas (Kastani 7, Haapsalu) Tallinna Kuulmisrehabilitatsiooni Keskuse vastuvõtt.

Vastuvõtule on vajalik eelregistreerimine telefonil 5240325.

Läänemaa Vaegkuuljate Ühing

Arvutikoolitused aitavad eluga kaasas käia

Minust sai täiskasvanute koolitaja koroonas esimese laine ajal. Omandasin 6.taseme kutse ja teen arvutikoolitusi nii algajatele kui ka edasijõudnutele.

Koolituse alguses püüan aru saada mida õppija oskab, millised on tema ootused. Ta kirjeldab mulle mida oskab, aga ootused on sageli üsna hägused. Ma saan temast aru. Kui inimene ei tea mida ta ei tea, siis ei oska ta seda ju tahtagi. Kui küsin, millised on nende arvuti kasutamise kogemused, mis neid segab või kuhu nad kinni jäävad, siis nendest vastustest saan juba teada, millistel teemadel tuleb kindlasti peatuda. Koolituse käigus kuulen sageli lauset: „Oh, oleks ma seda enne teadnud!“, „Appi! See on ju nii lihtne!“ või „Ammu oleks pidanud koolitusele tulema!“.

Peale koolitust palun õppijatelt tagasisidet. Siin siis mõned neist:

- Mul kadus ära hirm arvuti ees.
- Julgen nüüd rohkem katsetada.
- Tahan veel õppida. Nii lahe on.
- Ükski küsimus polnud rumal ja ei jäänud vastuseks.
- Ometi kord suudab keegi arvutist arusaadavalt rääkida.

Koolituste käigus esitavad õppijad ka teemaväliseid küsimusi. Pean vajalikuks neile vastused leida. Ehk teisisõnu annavad nad ka mulle nõ „koduseid ülesandeid“.

Näiteks:

- Kuidas saata SMS-i mitmele inimesele korraga, kellel ei ole nutitelefoni?
- Kuidas Google Maps aitab mind metsast välja, kui olen ära eksinud?
- Kuidas panna oma tehtud õnnitluskaardile tekst ja muusika taha?

- Jne

Tunnistan ausalt, et see on põnev. Väljakutsuv ja põnev. Eriti, kui üks õppijatest teatas, et minu poeg ütleb, et see on võimalik. Olgu! Kui nii, siis otsime vastust.

Koroonas tingimustes on koolitusruumis grupikoolitused keelatud. Ometi pole see õppimisel takistuseks. Olen koolitanud mitmeid gruppe üle interneti. Koolituse eeltingimuseks on interneti ühendus, arvuti olemasolu ja oskus e-maili vastu võtta. Siit edasi on võimalik teha imesid!

-Arvuti kasutamise oskus avab kui ukse maailma. See aitab leida infot usaldusväärsest allikast, suhelda oma perega, omavalitsuse ja riigiga, saada vastuseid Covid-19 testi tulemustest,

aitab eriarstile aega kinni panna, minna valima, taotleda uut ID-kaarti või juhiluba, otsida tööd, leida kliente ja veel palju palju muud.

Tänu

Tutvustasin volikogu esimehele, vallavanemale ja koolijuhtidele oma plaani - avada õppida soovijatele meie koolide arvutiklassid väljaspool tunde ja kooli vaheaegadel (siis kui koroonas seda võimaldab). Nad kõik olid kohe nõus.

Üleskutse

Nüüd kutsun üles kõiki hariduse, omavalitsuse ja raamatukogude töötajaid, ettevõtjaid, külaseltside ja piirkondade esindajaid ühendama oma jõud, et seda infot jagada. Julgustage oma inimesi arvutikoolitustel osalema. Kogume kokku õppida soovijate andmed, et arvutikoolitusi korraldada ja nii aidata neil digimaailmas eluga kaasas käia!

Kes tunneb, et käes on õppimise aeg, andke teada! Alustada saame kohe, kui grupp on koos.

Usun, et õppimiseks on alati just nüüd parim aeg!

Tiiu Aavik, täiskasvanute koolitaja
tel 5675 1872, Tiiu.Aavik@eesti.ee

saati ongi meil Pikajalamägi, Silma allikas, Haudjamägi, Marimetsa raba ja Palivere.



Puuvana lugu

Urve Tabri

Umbes paarkümmend inimpõlve tagasi olla Allikmaa külas üks naksis ja krapsakas noormees elanud. Poiss uidanud tihti vabadel hetkedel ümbruskonna looduses ringi ning trehvanud kenal kevadpäeval samasugust looduslast – kaunist neidu naaberkülalt Vidrukast.

Noored ajanud veidi aega häbelikult juttu, kuid mõlemal tekkis südames tunne, et see õige teinepool on tema teele sattunud ja nii leppinud nad kokku, et näevad õige pea taas. Noormees lubanud tüdrukule, et toob kodukarjamaalt noore künnapuuvõsu ja istutab selle kahe külavahele tee äärde – siis neil kahel päris oma kokkusaamiskoht olemas.

Tegigi poiss oma lubaduse teoks ja noor puu hakkas jõudsasti kasvama. Noorte kooskäimisest puu juures sündis armastus ning õige pea saatis poisi pere Vidrukasse kosjad, mis seal rõõmsalt vastu võeti. Neiust sai Allikmaa küla tallu noorperenaine.

Levis kuuldis, et sellel puul on imevõimed – aitab õigeid noori südameid kokku juhatada. Puu juurde ei mindud kunagi tühjade käte ega halbade mõtetega, ikka toodi väike ohver ning leiti lohutust oma muredele ja kinnitust rõõmudele. Puule meeldis tema roll inimeste elus väga, ta kuulas kõige salajasemaid sosinaid.

Aastasade jooksul tekkis talle ka nägu ning sellega võimalus näha kõiki neid inimesi, kes tema rüppe end peitsid.

Täna sel päeval, kui Puuvana juba üsnagi põdurake välja näeb, võib puhaste mõtetega inimene end tema tüve sisemusse peita ja hoolega kuulates Puuvana südametukseid kuulda, samuti võib ta aimata, kui väga vana puu ikka veel armunuid enda lähedusse igatseb ning neid ootab.



Salapärane mets

Emma Lisette Julianus
Palivere Põhikool

Elas kord üks 13-aastane tüdruk, kes armastas oma kodumetsas jalutada, loodust vaadata ja linnulaulu kuulata. Kuid ühel päeval koolist koju jõudes teatas talle ema: „Kullake! Tore, et sa tulid. Mine asju pakkima, me kolime ära!“

Tüdruk oli hetkeks ehmunud, kuid toibus kiiresti ja asus ennast ning oma metsa kaitsma. Kuid ükskõik, kui palju ta ka vastu ei vaielnud, jäi ta oma kodumetsast ikkagi ilma.

Uue kodu lähedal oli ka mets. Mitte küll nii kaunis, kui tema eelmine mets, aga siiski mets. Seal metsas võis ta ka jalutada ja seda ta tihti tegi.

Esimestel päevadel oli metsas nagu metsas ikka, kuid tasapisi tekkis tal veider tunne. Ta ei osanud seda seletada, aga tunne ei kadunud ka järgmisel päeval metsas ega ülejärgmisel päeval. Siiski jätkas tüdruk metsas jalutamist. Kuni selle hetkeni, mil vana puu juurte alt roomas välja suur verine kombits, mis ta kaasa haaras ja maa alla kadus.

Tüdruk jäigi kadunuks. Kuuldavasti on see mets kohas nimega Palivere. Vaata juba selle koha nime!

Valla raamatukogude töökorraldus

Alates 3. maist töötavad kõik valla raamatukogud oma igapäevastel lahtiolekuaegadel. Raamatukogu ruumides tuleb külastajal kanda kaitsemaski või katta nina ja suu ning pöörata tähelepanu hajutatusele ehk 2+2 reeglile. Samaaegselt raamatukogude avamisega jätkub ka kontaktivaba laenu- tus ja tagastus. Raamatute kontaktivabaks tagastamiseks on mugav kasutada tagastuskaste. Raamatukogu üritusi ei ole endiselt siseruumides võimalik korraldada. 3. maist saab taas kasutada ka postiteenust Taebla, Risti, Oru, Nõva, Rõude ja Martna raamatukogudes.

Raamatukogude kontaktid:

- **Nõva haruraamatukogu** – tel 4720588; nova.raamatukogu@laanenigula.ee

- **Oru haruraamatukogu** – tel 4724655; oru.raamatukogu@laanenigula.ee

- **Taebla raamatukogu** – tel 4796591; taebla.raamatukogu@laanenigula.ee

- **Palivere haruraamatukogu** – tel 4794358; palivere.raamatukogu@laanenigula.ee

- **Risti haruraamatukogu** – tel 4725508; risti.raamatukogu@laanenigula.ee

- **Kullamaa raamatukogu** – tel 4775756; kullamaa.raamatukogu@laanenigula.ee

- **Liivi raamatukogu** – tel 4764121; liivi.raamatukogu@laanenigula.ee

- **Rõude haruraamatukogu** – tel 4779580; 56235420; roude.raamatukogu@laanenigula.ee

- **Martna raamatukogu** – tel 4792683; martna.raamatukogu@laanenigula.ee

- **Noarootsi raamatukogu** – tel 4724357; noarootsi.raamatukogu@laanenigula.ee

Raamatukogude lahtiolekuajad on leitavad valla kodulehelt: <https://www.laanenigula.ee/raamatukogud>



Kullamaa Keskkool ootab avaldusi 1. klassi astumiseks!

Avaldust on võimalik esitada

3.05-04.06.2021

e-posti teel (kullamaa.kool@laanenigula.ee)

või koolis kohapeal (tel 4775754)

I klassi astumiseks on vaja esitada:

- Avaldus (leitav kooli kodulehelt)
- Isikut tõendava dokumendi koopia (saab teha koolis)
- Tervisekaart
- Koolivalmiduskaart
- Dokumendifoto (3×4cm)



RÄNNA ROOTSI

Rannarootsi Lihatoöstus AS on Eesti kapitalil põhinev lihatööstus, mille tooteportfellis on üle 200 liha-toote ning kus töötab ligi 180 inimest. Rannarootsi on kolmel järjestikusel aastal pälvinud „Eesti Parima Toiduaine“ tiitli lihakategoorias. Igapäevaselt valib ligikaudu 35 000 inimest enda toidulauale mõne Rannarootsi toote.

Võtame tööle

VORSTIPRITSIIJA

Tööülesanded:

- Vorsti- ja singisegude pritsimine kesta või soolde

Sobival kandidaadil on:

- Meeskonnatöö oskus
- Liinitööle vajalik kiirus
- Suhtlustasandil eesti keele oskus
- Kohusetundlikkus, püsivus ja rutiini taluvus
- Valmisolek töötada vahetustes (P-N 6:00-14:30 ja 14:30-23:00)

Meie pakume:

- Kohapealset väljaõpet
- Töövahendeid ja tööriideid
- Ettevõtte poolset erinevate toetuste (sh sporditoetus) paketti
- Töötasu vastavalt töötulemustele
- Tasuta transporti Haapsalust, Linnamäelt, Taeblast, Paliverest, Martnast

Töökoht asub Kirimäel, Lääne-Nigula vallas, Haapsalust 15 km Tallinna poole. Kui sul on küsimusi, siis helista meile numbril 472 5080. Saada oma CV meile CVKeskus.ee keskkonnas või e-posti aadressil personal@rannarootsi.ee märgusõnaga „VORSTIPRITSIIJA“.



RÄNNA ROOTSI

Rannarootsi Lihatoöstus AS on Eesti kapitalil põhinev lihatööstus, mille tooteportfellis on üle 200 liha-toote ning kus töötab ligi 180 inimest. Rannarootsi on kolmel järjestikusel aastal pälvinud „Eesti Parima Toiduaine“ tiitli lihakategoorias. Igapäevaselt valib ligikaudu 35 000 inimest enda toidulauale mõne Rannarootsi toote.

Võtame tööle

KAUBA PAKKIJA

Tööülesanded:

- Kauba pakkimine pakkeliinil

Sobival kandidaadil on:

- Meeskonnatöö oskus
- Liinitööle vajalik kiirus
- Suhtlustasandil eesti keele oskus
- Kohusetundlikkus, püsivus ja täpsus
- Valmisolek töötada vahetustes (E-R 6:00-14:30 ja P-N 14:30-23:00, graafiku alusel)

Meie pakume:

- Kohapealset väljaõpet
- Töövahendeid ja tööriideid
- Ettevõttepoolset erinevate toetuste (sh sporditoetus) paketti
- Toetavat ja sõbralikku meeskonda
- Tasuta transporti Haapsalust, Linnamäelt, Taeblast, Paliverest, Martnast

Töökoht asub Kirimäel, Lääne-Nigula vallas, Haapsalust 15 km Tallinna poole. Kui sul on küsimusi, siis helista meile numbril 472 5080. Saada oma CV meile CVKeskus.ee keskkonnas või e-posti aadressil personal@rannarootsi.ee märgusõnaga „KAUBA PAKKIJA“.



POTTSEPP.COM
Soe süda sinu kodule

Korstnapühkimistööd
Pottsepatööd
Küttesüsteemide
ekspertiisinnangud

Anti Nöör • 5660 5869 • www.pottsepp.com



Timberston

Ostame
kasvavat
ja tee äärde
virnastatud
võsa ning
raidmeid.

Jaak Raid
tel 5362 8043
jaak.raid@timberston.ee



Noarootsi Pood

Uued lahtiolekuajad

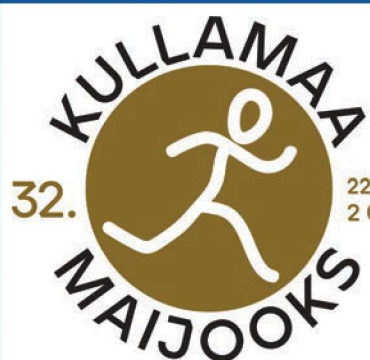
E-R 9.00-19.00

L 10.00-19.00

P 10.00-17.00

Kuther Service OÜ

Siinule, lihtsalt.



Kullamaa maijooks 22. mail 2021. Start ja finiš
Kullamaa kooli staadionil

Kavas põhijooks 10km, lastejooksud, matk-jooks ning kepikõnd

Võistlejad stardivad kõikides jooksudes rajale 10 liikmelistes gruppides. Päev algab lastejooksudega **kell 11:00**, joostakse kooli staadionil.

Matk-jooks ja kepikõndijad alustavad orienteeruvalt 11:30, rada kulgeb osaliselt asfaltkattega, osaliselt ületab looduslikke pinnavorme. Põhijooksu stardid algavad **kell 12:00**, vastavalt iga võistleja poolt registreerimisel esitatud

prognoositavale ajale (kiiremad eespool). Startide vahe ca 1 minut. **Ajavõtt toimub kiibiga.** Jooksurada kulgeb mööda asfaltkattega teed ning on tähistatud teeviitade, lintide ja koonustega. Kullamaa Maijooksu korraldab MTÜ Risti Spordiklubi. Rohkem infot fb: Kullamaa 32. Maijooks. **Tule ja veeda sportlik päev!**

PEREARSTI
NOUANDELIIN

